

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita

Tilintarkastus

Vuoden 1972 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kansanedustaja Mikko Kaarna, kansanedustaja Sami Suominen, varatuomari Pekka Pesola, kansanedustaja Väinö Vilponiemi ja järjestösihteeri Erkki Kivimäki, toimittivat viime vuoden helmikuun 19—23 päivinä pankin vuoden 1972 tilintarkastuksen. Tilintarkastajien lausunnon mukaisesti pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1972.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus

Pankkivaltuusmiehet ovat kertomusvuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 16, huhtikuun 18, kesäkuun 14, elokuun 22, marraskuun 1 ja joulukuun 12 päivänä.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastukset

a) Pääkonttorissa

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen ja kassaholvien sekä laina- ja vakuuskirjojen ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muis-tuksiin.

b) Haarakonttoreissa

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmesti vuodessa.

Kaikissa haarakonttoreissa on toimitettu pankin johtosäännön 2 §:ssä säädetty tarkastus.

Längmanin ja Rosenbergin rahastot

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen tilit vuodelta

1972 ja lähettäneet jäljennökset tileistä eduskunnan pankkivaliokunnalle.

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet eduskunnan maaliskuun 19 päivänä 1954 vahvistamien ohjeiden mukaisesti E. J. Längmanin kunnallisrahastosta vuonna 1970 jaettujen apurahojen tilitykset.

Edellä mainittujen ohjeiden ja eduskunnan niihin joulukuun 11 päivänä 1970 vahvistaman muutoksen mukaan oli E. J. Längmanin kunnallisrahastosta kertomusvuonna jälleen suoritettava apurahojen jako; jaettava summa oli 200 405,46 mk. Tämän johdosta olivat ohjeiden mukaan Kuhmon, Kuusamon, Suomussalmen, Hyrynsalmen, Puolangan, Ristijärven, Sallan, Savukosken, Inarin, Utsjoen, Enontekiön, Pelkosenniemen ja Posion kuntien sekä Kemi-järven kaupungin hallitukset kukin yhdessä Suomen Punaisen Ristin paikallisten edustajien kanssa laatineet ehdotuksen kuntansa osalle tulevan apurahan käytöstä ja lähettäneet pankkivaltuusmiesten hyväksyttäväksi ehdotukset, joita sekä Oulun ja Lapin läänien maaherrat että Suomen Punaisen Ristin piirihallitukset olivat puoltaneet. Syyskuun 19 päivänä 1973 pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät mainitut ehdotukset ja päättivät kehottaa johtokuntaa maksattamaan apurahat asianomaisille kunnille käytettäväksi ehdotettuihin tarkoituksiin.

Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rabasto (Sitra)

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Sitran tilit vuodelta 1972 ja lähettäneet jäljennökset toimintakertomuksesta, inventaarista ja taseista eduskunnan pankkivaliokunnalle.

Kokouksessaan huhtikuun 18 päivänä pankkivaltuusmiehet myönsivät valtiotieteen tohtori Kaarlo Larnalle hänen pyytämänsä eron Sitran yliasiamiehen tehtävästä 1 päivästä elokuuta 1973 sekä päättivät ottaa Sitran uudeksi työsuhteessa olevaksi päätoimiseksi yliasiamieheksi Teknillisen Korkeakoulun teollisuustalouden professorin tekniikan tohtori Carl Erik Carlssonin, joka ryhtyy täystoimisesti hoitamaan yliasiamiehen tehtäviä vuoden 1974 alusta.

Suomen Pankin soveltamien korkojen korottaminen

Kesäkuun 14 päivänä pidetyssä kokouksessa johtokunta esitti, että korkokantaa olisi yleisesti korotettava 3 prosenttiyksikköä. Esityksensä perusteluina johtokunta samana päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä mainitsi, että inflaation voimistumisen takia tallettajat eivät saa talletuksilleen lainkaan reaalista korkoa. Myös lainojen reaalikorot ovat nykyisellään valtaosaltaan negatiiviset. Tämän vuoksi tallettajat kärsivät tappiota useita prosenttiyksikköitä vuodessa ja luotonasaajat saavat vastaavasti tuntuvia inflaatiovoittoja reaalijoi-tuksistaan. Tämä on omiaan johtamaan toisaalta säästämisen ja nimenomaan rahoitussäästämisen heikkenemiseen ja toisaalta luottojen kysynnän voimistumiseen erityisesti inflaatiolla spekuloi-viin kohteisiin. Säästämisen väheneminen ja luottojen kysynnän voimistuminen vahvistavat suhdannenousua, joka jo nyt on johtanut taloudellista tasapainoa järkyttäviin tuotantoka-peikkoihin Etelä-Suomessa ja maksutaseen heik-kenemiseen. Negatiiviset reaalikorot johtavat edelleen pääomien allokaation heikkenemiseen, koska tehottomammatkin investoinnit käyvät liiketaloudellisesti kannattaviksi, minkä johdosta taloudellinen kasvu vinoutuu ja hidastuu.

Korkokannan tarkoituksenmukainen yleinen korottaminen edellyttää, että Suomen Pankin liikepankkien keskuspankkiluotosta veloittamaa peruskorkoa korotetaan vastaavasti 3 prosentti-yksikköä. Jotta johtokunnalla nykyisin oleva harkintavalta Suomen Pankin muussa luotonan-ossa soveltamien korkojen suhteen voitaisiin säilyttää nykyisellään, olisi myös Suomen Pan-kin soveltaman diskonttokoron ala- ja ylärajaa korotettava saman verran. Korotus olisi toteutettava kertomusvuoden heinäkuun 1 päivästä.

Pankkivaltuusmiehet käsitelivät johtokun- nan esityksen samassa kesäkuun 14 päivänä pi-tämässään kokouksessa ja päättivät, että koti-maisille rahalaitoksille johtokunnan päättämien yleisten luotonanto-ohjeiden puitteissa myön-nettävästä diskontto- ja rediskonttoluotosta ve-loitettava peruskorko korotetaan 7 ¾ %:sta 9 ¼ %:iin vuodessa ja että muita kotimaisia vekseleitä diskontattaessa ja muunlaista koti-maista luottoa myönnettäessä veloittettavan ko-ron rajat korotetaan 6 ja 9 %:sta 7 ½ ja 10 ½ %:iin vuodessa. Molemmat korotukset tulevat voimaan heinäkuun 1 päivästä 1973.

Suomen Pankin talletustodistusten korko

Pankkivaltuusmiesten marraskuun 18 päivä-nä 1971 tekemän päätöksen mukaan Suomen Pankki on ollut oikeutettu maksamaan liik-keeseen laskemilleen talletustodistuksille kor-koa vuoden 1973 loppuun. Talletustodistuksia, jotka ovat haltijalle asetettuja, on rahoitus-markkinoiden liiallisen keveyden välttämiseksi myyty lähinnä luottolaitoksille mutta myös val-tiolle.

Syyskuun 17 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että suhdannenousun jatkuminen ja korkeasuh-dannevaiheen lähestyminen ovat edellyttäneet rahoitusmarkkinoiden kiristämistä kertomus-vuoden aikana. Tästä syystä talletustodistusten myyntiä on jatkettu siten, että niiden liikkeessä oleva määrä on kertomusvuonna noussut 790 milj. markasta 1 450 milj. markkaan. Tämän-hetkiset suhdannenäkymät, voimakas inflaatio ja maksutaseen vajaus vaativat kireän rahapoli-tiikan jatkamista todennäköisesti ainakin vuod- en 1974 loppuun. Tällöin talletustodistuksiin sidottujen varojen vapauttaminen voisi aikai-sintaan alkaa vuoden 1975 puolella ja toden-näköisesti jatkuisi vielä vuonna 1976. Tästä syystä johtokunta esitti pankkivaltuusmiesten päätettäväksi, että talletustodistuksille saataisiin maksaa korkoa edelleen vuoden 1976 lop-puun saakka.

Pankkivaltuusmiehet tekivät johtokunnan esi-tyksen mukaisen päätöksen syyskuun 19 päi-vänä.

Investointitalletusten korko

Marraskuun 27 päivänä pankkivaltuusmie-hille lähettämässään kirjelmässä johtokunta esi-ti pankkivaltuusmiesten päätettäväksi, että Suo- men Pankki maksaa vuonna 1974 päättyvien tilikausien voitosta tehtäville investointitalle-tuksille vuotuista korkoa 5 %.

Esityksensä perusteluina johtokunta ilmoitti, että valtioneuvosto on 8. 11. 1973 tekemällään päätöksellä korottanut yritysten oikeutta tehdä investointirahastosiirtoja vuoden 1974 voitosta lain sallimasta 30 %:n vähimmäismäärästä 60 %:iin. Johtokunta ilmoitti pitävänsä suo-tavana, että investointirahastosiirtoja vuonna 1974 päättyvien tilikausien voitosta tehtäisiin, jolloin investointitoimintaa saataisiin siirty-mään suhdannepoliittisesti tarkoituksenmukai- sempaan ajankohtaan. Riippumatta siitä, mil-laisiin korkopoliittisiin ratkaisuihin korkotason

osalta lähivuosina päädytään, on voimassa olevan lain säätämää 3 %:n vähimmäiskorkoa pidettävä verovapaanakin liian alhaisena tekemään investointirahastosiirroista liiketaloudellisesti kiinnostavan vaihtoehdon kiinteille ja varaininvestoinneille. Tästä syystä on johtokunnan mielestä investointitalletuksille maksettavan koron korottaminen joka tapauksessa perusteltu.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen joulukuun 12 päivänä pitämässään kokouksessa.

Ulkomaan rahan määräisten talletusten korko

Lokakuun 27 päivänä 1972 pankkivaltuusmiehet oikeuttivat Suomen Pankin vuoden 1974 kesäkuun loppuun saakka maksamaan vastaanottamilleen ulkomaan rahan määräisille talletuksille, jotka suoranaisesti liittyivät etenkin valtion mutta enenevässä määrin myös yksityisten yritysten nostamiin ulkomaisiin lainoihin, enintään saman koron, minkä tallettaja maksaa ulkomaiselle lainalleen.

Syyskuun 17 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että suhdannenousun jatkuminen ja korkeasuhdannevaiheen lähestyminen ovat edellyttäneet rahoitusmarkkinoiden kiristämistä kertomusvuoden aikana. Tämänhetkiset suhdannenäkymät, voimakas inflaatio ja maksutaseen vajaus vaativat kireän rahapolitiikan jatkamista todennäköisesti vuoden 1974 loppuun asti. Näin ollen on toivottavaa, että ulkomaan rahan määräiset talletukset eivät ainakaan vähene vuoden 1974 loppuun mennessä. Talletusten määrän lisäämiseen Suomen Pankki pyrkii myös kesäkuun 15 päivänä 1973 toimeenpanemallaan pääomantuontitalletusjärjestelmällä, jonka puitteissa talletukset ovat tietyin edellytyksin pakollisia. Suhdannepoliittisista syistä näiden talletusten purkaminen ulottunee vuoden 1976 puolelle. Johtokunta esitti näin ollen kirjelmässään, että ulkomaan rahan määräisille talletuksille saataisiin maksaa korkoa edelleen vuoden 1976 loppuun saakka.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen syyskuun 19 päivänä.

Osakemerkintöjä ja -ostoja

Maaliskuun 14 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti Matkailun Kehitysrahasto Oy:n sulautuvan kertomusvuoden aikana Teollistamisrahasto

Oy:öön siten, että sulautuvan yhtiön osakkaat saavat oikeuden merkitä omistamaansa seitsemää osaketta kohden kaksi Teollistamisrahasto Oy:n A-sarjan osaketta. Fuusioitumisen yhteydessä korotetaan Teollistamisrahasto Oy:n osakepääoma 40 milj. markasta 48 milj. markkaan antamalla 8 000 uutta A-sarjan 1 000 markan nimellismääräistä osaketta siten merkittäviksi, että yhtiön osakkaat saavat merkitä yhden uuden osakkeen kymmentä vanhaa A-sarjan osaketta kohden 1 100 markan hinnasta, Matkailun Kehitysrahasto Oy:n osakkaat edellä mainitun vaihtosuhteen mukaisesti ja loput tarjotaan B-sarjan osakkeenomistajille 1 600 markan emissiohintaan kappaleelta. Suomen Pankki omistaa kaikki Teollistamisrahasto Oy:n B-sarjan osakkeet ja lisäksi pankkivaltuusmiesten vuonna 1963 antaman suostumuksen perusteella nyt 1 219 kappaletta A-osakkeita, jotka on tarkoitettu myytäväksi ennen kaikkea ulkomaisille luottolaitoksille.

A-osakkeiden myynnin ja sääntöjen mukaisesti B-osakkeiden vuosittain tapahtuvan lunastuksen johdosta Suomen Pankin äänivalta Teollistamisrahasto Oy:ssä vähitellen loppuu. Kun johtokunnan käsityksen mukaan nykytilanteessa olisi tärkeätä, että Suomen Pankki jäisi pysyvästi yhtiön osakkaaksi, mitä myös toisten osakaspankkien taholta oli pidetty suotavana, johtokunta pyysi kirjelmässään oikeutta lisätä Teollistamisrahasto Oy:n A-sarjan osakkeiden omistusta siten, että se nousisi ainakin samaan määrään kuin suurimpien liikepankki-osakkaiden, kuitenkin enintään 3 000 A-osakkeeseen, jotka jäisivät pysyvästi Suomen Pankin omistukseen. Koska Mortgage Bank of Finland Oy, joka omistaa 620 kappaletta Matkailun Kehitysrahasto Oy:n osakkeita, ei pyri Teollistamisrahasto Oy:n osakkaaksi, johtokunta pyysi pankkivaltuusmiesten suostumusta saada ostaa Suomen Pankille nämä osakkeet niiden pääoma-arvon mukaisesta hinnasta käytettäväksi alussa mainitun fuusion yhteydessä Teollistamisrahasto Oy:n uusien A-osakkeiden merkintään. Kirjelmässään johtokunta lisäsi pyysi pankkivaltuusmiehiltä lupaa merkitä Teollistamisrahasto Oy:n osakeannissa mahdollisesti merkitsemättä jäävät A-osakkeet siinä tarkoituksessa, että ne myöhemmin myytäisiin edelleen joko kotimaisille tai ulkomaisille ostajille.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät kirjelmässä tehdyt johtokunnan esitykset maaliskuun 15 päivänä.

Maaliskuun 15 päivänä pankkivaltuusmiehet antoivat suostumuksensa siihen, että Suomen Pankki merkitsee Sponsor Oy:n osakeantitojen mukaisesti omistamaansa kolmea yhtiön osaketta kohti yhden uuden 500 markan nimellismääräisen osakkeen eli uusia osakkeita yhteensä 4 333 kappaletta nimellisarvon mukaisesta hinnasta.

Toukokuun 30 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet oikeuttivat johtokunnan merkitsemään Suomen Pankille Enso-Gutzeit Osakeyhtiön kertomusvuonna tapahtuvassa osakeannissa pankin nykyistä osakeomistusta vastaavan määrän yhtiön uusia osakkeita eli 636 694 kappaletta nimellisarvon mukaiseen hintaan 10 mk osakkeelta.

Syyskuun 19 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet oikeuttivat Suomen Pankin merkitsemään osakeomistustaan vastaavan määrän Kirjateollisuusosioimisto Oy:n uusia osakkeita eli 16 450 kappaletta nimellisarvon mukaiseen hintaan 4 mk kappaleelta.

Ulkomaisen luoton ottaminen Suomen Pankille

Heinäkuun 9 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että Suomen Pankki on valuuttavarantonsa varmistamiseksi neuvotellut 100 milj. US-dollarin määräisestä valmiusluotosta, jonka Bank of America National Trust and Savings Association ja Morgan Guaranty Trust Company of New York ovat ilmoittaneet olevansa valmiit myöntämään. Luotto olisi käytettävissä 1 päivään heinäkuuta 1976 saakka ja sen jälkeen Suomen Pankin pyynnöstä jatkettavissa aina vuodeksi kerrallaan. Luotto olisi nostettavissa joko kokonaan tai osittain US-dollareina taikka muina vapaasti vaihdettavina valuuttoina Suomen Pankin valinnan mukaan. Luoton korko tulisi olemaan enintään 3/4 % yli Lontoon eurodollarimarkkinoilla maksettavan pankkien välisen markkinakoron ja se tarkistettaisiin 6 kuukauden väliajoin. Luotosta olisi maksettava varauspalkkiota 1/4 % vuodessa.

Nojautuen Suomen Pankin ohjesäännön 17 §:n 6 kohtaan johtokunta pyysi, että pankkivaltuusmiehet antaisivat Suomen Pankille luvan edellä sanotun valmiusluoton ottamiseen. Heinäkuun 10 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet antoivat suostumuksensa sanotun valmiusluoton ottamiseen Suomen Pankille.

Elokuun 16 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että First Boston (Europe) Limited on yhdessä Banco di Roma S.P.A:n, Bank of Montrealin ja The Long-Term Credit Bank of Japan Limitedin kanssa ilmoittanut olevansa valmis järjestämään Suomen Pankille 200 milj. US-dollarin määräisen valmiusluoton, josta pankki on neuvotellut valuuttavarantonsa varmistamiseksi. Tämä luotto olisi nostettavissa neljän vuoden kuluessa lainasopimuksen allekirjoittamisesta ja se voidaan vakauttaa tämän nostoajan päättymisestä lukien edelleen kuuden vuoden ajaksi. Luotto on nostettavissa joko kokonaan tai osittain US-dollareina tai muina vapaasti vaihdettavina valuuttoina sen mukaan kuin siitä erikseen sovitaan. Luoton korko tulisi olemaan neljältä ensimmäiseltä vuodelta 3/8 % yli Lontoon eurodollarimarkkinoilla maksettavan pankkien välisen markkinakoron sekä tämän ajan jälkeen 3/4 % yli sanotun markkinakoron. Luotosta olisi maksettava varauspalkkiota 3/8 % vuodessa nostamatta olevalle luotonosalle sekä 3/8 % lainan määrästä kertakaikkisena hoitopalkkiona.

Elokuun 20 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti Suomen Pankin neuvotelleen valuuttavarantonsa varmistamiseksi 100 milj. US-dollarin määräisestä valmiusluotosta, jonka Orion Bank Ltd, Lontoo, on ilmoittanut olevansa valmis myöntämään. Luotto olisi nostettavissa neljän vuoden kuluessa lainasopimuksen allekirjoittamisesta ja olisi voimassa kymmenen vuoden ajan allekirjoittamisesta lukien. Luotto olisi nostettavissa joko kokonaan tai osittain US-dollareina tai muina vapaasti vaihdettavina valuuttoina sen mukaan kuin erikseen sovitaan. Luoton korko tulisi olemaan neljältä ensimmäiseltä vuodelta 1/2 % yli eurodollarimarkkinoilla maksettavan pankkien välisen markkinakoron sekä tämän jälkeen 3/8 % yli sanotun markkinakoron. Luotosta olisi maksettava varauspalkkiota nostamatta olevalle luotonosalle ensimmäisen vuoden aikana, kuitenkin alkaen 90 päivää allekirjoituksesta, 3/16 % vuodessa ja kolmen seuraavan vuoden aikana 1/4 % vuodessa. Lainasta olisi suoritettava hoitopalkkiota 3/16 % kertakaikkisena maksuna lainan koko määrästä.

Nojautuen Suomen Pankin ohjesäännön 17 §:n 6 kohtaan johtokunta pyysi, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat Suomen Pankin ottamaan edellä sanotut ulkomaiset luotot. Pankkivaltuusmiehet antoivat elokuun 28 päi-

vänä pitämässään kokouksessa luvan edellä mainittujen 200 milj. ja 100 milj. US-dollarin määrien valmiusluottojen ottamiseen Suomen Pankille.

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten johtosäännön ja Suomen Pankin tilintarkastajien johtosäännön muutos

Eduskunta on joulukuun 12 päivänä 1972 muuttanut eduskunnan pankkivaltuusmiesten johtosäännön 14 §:n ja Suomen Pankin tilintarkastajain johtosäännön 5 §:n näin kuuluviksi:

”Pankkivaltuusmies, joka on velvollinen olemaan osallisena kaikissa valtuusmiesten käsiteltävänä olevissa asioissa, saa pankin varoista vuotuisen palkkion, jonka määrä on viidestoista osa edustajanpalkkiosta annetun lain mukaan kansanedustajalle kulloinkin suoritettavasta vuotuisesta palkkiosta, ja matkakulujen korvauksen. Muut pankkivaltuusmiehet saavat vuotuisen palkkion, jonka määrä on seitsemästoista osa edellä tarkoitetun lain mukaan kansanedustajalle kulloinkin suoritettavasta vuotuisesta palkkiosta, ja matkakulujen korvauksen. Puheenjohtajalle suoritetaan lisäksi vuotuinen palkkio, jonka määrä on neljäs osa edellä säännellystä kaikkiin valtuusmiesten käsiteltävinä oleviin asioihin osallistuvan valtuusmiehen palkkiosta. Vuotuisesta palkkiosta suoritetaan kuukausittain kahdestoista osa. Jos pankkivaltuusmies ei jonakin kuukautena, jonka aikana pankkivaltuusmiehet ovat kokoon tunteet, ole ollut saapuvilla yhdessä kokouksessa, ei palkkiota hänelle siltä kuukaudelta suoriteta.

Pankkivaltuusmiesten sihteerin palkkion sekä heidän kansliansa tarverahat määräävät valtuusmiehet.

Tämä johtosäännön muutos tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1973.”

”Tilintarkastajalle maksetaan pankin varoista vuotuisena palkkiona kahdeskymmenesseitsemäs osa edustajanpalkkiosta annetun lain mukaan kansanedustajalle kulloinkin suoritettavasta vuotuisesta palkkiosta ja matkakulujen korvaus.”

Suomen Pankin ohjesäännön 6 §:n väliaikainen muuttaminen

Toukokuun 8 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ehdotti Suomen Pankin ohje-

säännön 6 §:ää muutettavaksi siten, että ensisijaisen setelinkatteen ylittävä setelinanto-oikeus korotettaisiin lokakuun 1973 loppuun 500 milj. markasta 1 500 milj. markaksi ja että se määrä, johon tätä oikeutta voidaan pankkivaltuusmiesten esityksestä asetuksella määrääjäksi korottaa, nostettaisiin samoin lokakuun 1973 loppuun 580 milj. markasta 1 800 milj. markkaan.

Esityksen perusteluissa johtokunta mainitsi, että Postipankin toimihenkilöiden saman toukokuun 23 päivänä uhkaamassa oleva lakko tulee nostamaan liikkeessä olevan setelistön määrää jo noin viikkoa ennen lakon alkua. Varsinkin jos pankkilakko samalla edelleen jatkuu, saavuttanee setelistö yhdessä Suomen Pankin muiden vaadittaessa maksettavien sitoumusten kanssa viimeistään ennen viikonvaihdetta 19.—20. 5. 1973 tason, jolla Suomen Pankin ohjesäännön 6 §:n mukainen setelinanto-oikeus osoittautuu riittämättömäksi. Näin käy myös siinä tapauksessa, että lakonuhka vasta viime vaiheessa väistyy. Liikkeessä olevan setelistön ja muun maksuliikkeen palautuminen normaaleihin uomiin vie pankkilakon sekä Postipankin lakon tai lakonuhan väistyttä joitakin kuukausia.

Toukokuun 8 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet päättivät pyytää valtioneuvostoa antamaan eduskunnalle johtokunnan ehdotuksen mukaisen lakiesityksen ohjesäännön 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Laki Suomen Pankin ohjesäännön 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta edellä mainitulla tavalla vahvistettiin 18 päivänä toukokuuta. Laki on voimassa lokakuun 1973 loppuun, minkä jälkeen Suomen Pankin ohjesäännön 6 § tulee voimaan sellaisena kuin se oli ennen sanotun lain voimaan tuloa.

Syyskuun 18 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ehdotti Suomen Pankin ohjesäännön 6 §:ää pysyvästi muutettavaksi siten, että ensisijaisen setelinkatteen ylittävä setelinanto-oikeus korotettaisiin vuoden 1973 marraskuun alusta lukien 2 500 milj. markkaan ja että määrä, jolla tätä oikeutta voidaan pankkivaltuusmiesten esityksestä asetuksella määrääjäksi korottaa, nostettaisiin 500 milj. markkaan.

Esityksen perusteluissa johtokunta mainitsi, että liikkeessä oleva setelistö on pankkilakon jälkeen palautunut normaalille tasolle. Kesän aikana tapahtunut valuuttavarannon supistuminen on kuitenkin pienentänyt setelinanto-oikeutta siinä määrin, että setelinantovara

osoittautuisi todennäköisesti kertomusvuoden lopulla epätarkoituksenmukaisen niukaksi, mikäli 6 §:n pysyvä säännös tulisi nykyisessä muodossaan voimaan. Ohjesäännön pysyväis-säännöksessä setelinanto-oikeudelle asetetut ylärajat ovat olleet voimassa vuodesta 1950 alkaen. Vuodesta 1950 kansantalous on sekä reaalisesti että varsinkin nimellisesti oleellisesti määrin kasvanut, minkä vuoksi ensisijaisen setelinkatteen 500 milj. markan suuruista ylitysoikeutta on pidettävä kansantalouden kokoon nähden suhteettoman pienenä.

Syyskuun 19 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet päättivät pyytää valtioneuvostoa antamaan eduskunnalle johtokunnan ehdotuksen mukaisen lakiesityksen pankin ohjesäännön 6 §:n muuttamisesta.

Marraskuun 30 päivänä eduskunta hyväksyi lain Suomen Pankin ohjesäännön 6 §:n muuttamisesta väliaikaisesti siten, että ensisijaisen setelinkatteen ylittävä setelinanto-oikeus vahvistettiin 1 500 milj. markaksi ja se määrä, johon tätä oikeutta voidaan pankkivaltuusmiesten esityksestä asetuksella määrääjäksi korottaa, vahvistettiin 1 800 milj. markaksi. Tämä laki Suomen Pankin ohjesäännön 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta on voimassa vuoden 1974 loppuun, minkä jälkeen Suomen Pankin ohjesäännön 6 § tulee voimaan sellaisena kuin se oli ennen tämän lain voimaan tuloa.

Muutoksia Suomen Pankin palkkaussääntöön

Huhtikuun 18 päivänä pankkivaltuusmiehet päättivät johtokunnan esityksen mukaisesti, että kaikille niille Suomen Pankin vakinaisille ja ylimääräisille toimenhaltijoille, jotka suorittavat vuorotyötä, maksetaan toukokuun 1 päivästä 1973 lukien sunnuntaityökorvausta sekä ilta- ja yötyölisää johtokunnan pankkivaltuusmiehille huhtikuun 10 päivänä 1973 lähettämässä kirjelmässä tehdyn esityksen mukaisesti ja että tuntipalkka näiden lisien maksamista varten lasketaan siten, että vuosiperuspalkan tai vuosipalkkion sekä ikä- ja kalliinpaikanlisien summa jaetaan luvulla 2064.

Elokuun 22 päivänä pankkivaltuusmiehet päättivät johtokunnan esityksen mukaisesti, että valtion kertomusvuoden virkaehtosopimuksissa tehdyt muutokset ilta- ja yötyölisän sekä aatopäivän lisän maksamisesta otetaan käyttöön myös Suomen Pankissa 1. 8. 1973 alkaen ja että pääkonttorin vakinaisille ja ylimääräisille vartijoille saadaan maksaa sunnuntaityö-, ilta-

työ- ja yötyö- sekä aatopäivän lisää vastaisuudessaakin samojen perusteiden mukaan kuin valtion virkamiesten kohdalla kulloinkin voimassa olevassa virkaehtosopimuksessa on määrätty.

Muutos Suomen Pankin vuosilomasäännöksiin

Helmikuun 16 päivänä pankkivaltuusmiehet päättivät vahvistaa johtokunnan esityksen mukaisesti pankin ylimääräisten toimenhaltijain ja vuosilomasijaisten vuosilomasäännökset seuraavanlaisiksi:

”Pankin ylimääräiselle toimenhaltijalle ja vuosilomasijaaiselle myönnetään, ellei johtokunta asianomaisen kanssa yksittäistapauksessa muuta sovi, kalenterivuositain vuosilomaa seuraavien perusteiden mukaan:

Kaksi työpäivää jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jonka hän sinä kalenterivuonna on Suomen Pankin palveluksessa, jolloin 30 päivän katsotaan vastaavan täyttä kuukautta ja jolloin otetaan huomioon myös se kuukausi, jonka aikana loma virkasuhteen jatkuessa on määrätty pidettäväksi;

neljä viikkoa, vähintään kuitenkin 20 pankkityöpäivää, jos keskeytymätön palvelus ennen kalenterivuoden loppua on jatkunut yhden vuoden, ja

yksi kuukausi, kuitenkin vähintään 22 pankkityöpäivää, jos keskeytymätön palvelus ennen kalenterivuoden loppua on jatkunut viisi vuotta.”

Muutos Suomen Pankin eläkemääräyksiin

Sen johdosta, että joulukuun 29 päivänä 1972 annetulla lailla valtion virkamiesten valinta-aikaa vuoden 1950 ja nykyisin voimassa olevan eläkelain välillä oli pidennetty vuoden 1974 loppuun, pankkivaltuusmiehet päättivät marraskuun 1 päivänä pitämässään kokouksessa, että vastaava valinta-ajan pidennys myönnetään Suomen Pankin edunsaajille kesäkuun 10 päivänä 1964 vahvistetun ja nykyisin voimassa olevan pankin eläkesäännön välillä, ja tekivät tätä koskevan muutoksen viimeksi mainitun eläkesäännön 26 §:n 2 momenttiin.

Toimenhaltijain palkkausten tarkistaminen

Valtion virkamiehet saivat 1. 4. 1973 lukien yleiskorotuksen, jonka mukaan peruspalkkoja ja -palkkioita korotettiin 100 mk kuukaudessa,

vähintään 5.2 %. Valtion peruspalkkaryhmissä A 25—A 30 prosenttikorotus oli kuitenkin 6 %. Tämän lisäksi palkkausten parantamiseen käytettäisiin myöhemmin määrättävällä tavalla järjestelyerä, jonka suuruus on 1.25 % valtion palkkasummasta. Samalla määrättiin, että ne valtion virkamiehet, jotka saavat ikälisät valtion B-taulukkojen mukaan, siirtyvät 1. 4. 1973 alkaen valtion ikälisiä koskevien A-taulukkojen alaisiksi. Tämän mukaan ikälisät määräytyvät prosenttijärjestelmän mukaisesti siten, että I ja II ikälisä ovat kumpikin 7 %, III ikälisä 6 % ja IV ja V ikälisä kumpikin 5 % peruspalkasta. A-taulukkojen alaisuuteen siirtyvät saavat lisäksi erillisessä taulukossa vahvistetun täydennys-erän, jonka suuruus riippuu ikälisien määrästä ja peruspalkkaluokasta. Lomaltapaluu- raha, joka vuonna 1972 vahvistettiin 10 %:ksi, korotettiin 20 %:ksi valtion virkamiehen vuosiloman jokaisen lomapäivän varsinaisesta palkkauksesta ns. talvilomapidennystä koskevia lomapäiviä lukuun ottamatta. Lomapäivien palkka lasketaan samalla tavoin kuin vuonna 1972.

Huhtikuun 18 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti, että pankin vakinaisille ja ylimääräisille toimenhaltijoille myönnettäisiin samanlainen yleiskorotus kuin valtion virkamiehillekin, minkä yleiskorotuksen toteuttamiseksi ja jotta johtokunta lisäksi saisi liikkumavaraa peruspalkkaryhmien kohdalla, pankin palkkaussäännön 3 §:ssä olevat vakinaisten toimenhaltijain peruspalkkarajat vahvistettaisiin kirjelmän mukaisiksi,

että pankin maksamat ikälisät määräytyisivät samojen prosenttien perusteiden mukaan kuin valtion virkamiesten kohdalla on edellä mainituin tavoin vahvistettu mukaan lukien myös täydennysosa, joka maksetaan samalla tavoin kuin valtiolla,

että pankin vakinaisille ja ylimääräisille toimenhaltijoille suoritettaisiin lomaltapaluu- rahana 20 % toimenhaltijan vuosiloman jokaisen lomapäivän palkkauksesta samoin perustein kuin valtion virkamiehillekin sekä

että järjestelyerä 1.25 % pankin palkkasummasta saataisiin käyttä johtokunnan määrämällä tavalla sen jälkeen, kun vastaavan erän käytöstä on valtion virkamiesten kohdalla sovittu. Kirjelmässään johtokunta lisäksi ehdotti, että korvauksena arkipyhien siirtymisestä viikonvaihteeseen johtuvasta työajan pidennyksestä toimenhaltijoille saataisiin suorittaa 1 %:n suuruinen korotus peruspalkasta.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen kokouksessaan huhtikuun 18 päivänä ja määräsivät, että kaikki palkkausten korotukset tulevat voimaan huhtikuun 1 päivästä 1973 lukien ja että lomaltapaluu- raha suoritetaan toimenhaltijalle, joka on pankin palveluksessa lokakuun viimeisenä päivänä 1973.

Syyskuun 19 päivänä pidetyssä kokouksessa johtokunta ilmoitti pankkivaltuusmiehille, että noin 1.25 %:a vastaavan summan sopimuskauden 1. 4. 1973—31. 3. 1974 pankin palkkasummasta johtokunta oli saamansa valtuuden perusteella ja neuvoteltuaan asiasta toimenhaltijoita edustavien yhdistysten kanssa käyttänyt antamalla kamreerin ja siihen verrattavan tai sitä alemmalla vakanssilla oleville toimenhaltijoille 1. 10. 1973 lukien palveluvuosista riipuen 1—2 palkkaluokan suuruinen korotuksen.

Setelipainon rakennussuunnitelma

Huhtikuun 18 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet päättivät johtokunnan esityksen mukaisesti,

että uutta setelipainoa varten Vantaan kauppalasta hankitulla alueella jatketaan edelleen alustavia töitä — raivausta, tietöitä, kunnallistekniikkaa, työmaahuollon perustamista, koetalon rakentamista yms.;

että sen lisäksi voidaan aloittaa luolasto- ja louhintatyöt johtokunnan harkitsemassa laajuudessa, kuitenkin niin, ettei näillä töillä enempää kuin maanpäällisillä alustavilla töilläkään asiallisesti ratkaista sitä, minkälaisen suunnitelman mukaan rakennustyöt myöhemmin suoritetaan;

että voidaan aloittaa pienehkö huonerakennustyö, jonka kohteena on alueen länsilaidalle tuleva hälytys- ja vartiohenkilöstön asuintalo; tätä rivitalona rakennettavaa noin 5 500 m³:n rakennusta, jonka kustannusarvio on noin 2.5 milj. mk, käytettäisiin varsinaisen setelipainon rakennusaikana tärkeimmän rakennustyövoiman asuntolana, ja että varsinaisen huonerakennustoiminnan laajuudesta ja sen aloittamisen ajankohdasta päätetään myöhemmin erikseen.

Ulkomaisia asiamiespankkeja

Huhtikuun 18 päivänä ja elokuun 22 päivänä pitämässään kokouksissa pankkivaltuusmiehet päättivät, että Nordic Bank Limited,

Lontoo, ja Banca Nazionale del Lavoro, Rooma, otetaan Suomen Pankin kirjeenvaihtajapankeiksi.

Myönnetty avustukset

Pankkivaltuusmiehet myönsivät kertomusvuonna kaksi avustusta.

Johtokunta

Tasavallan presidentti antoi kesäkuun 15 päivänä kauppatieteiden tohtori Jaakko Lassilalle hänen pyytämänsä eron johtokunnan jäsenen virasta 31 päivästä joulukuuta 1973 lukien sekä nimitti saman kesäkuun 21 päivänä antamallaan avoimella kirjeellä johtokunnan jäsenen virkaan ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston osastopäällikön, erikoislähettilään ja täysivaltaisen ministerin, lainopin kandidaatti Pentti Lauri Jalmarin Uusivirran 1 päivästä tammikuuta 1974.

Kokouksessaan joulukuun 12 päivänä pankkivaltuusmiehet vahvistivat edellä mainitusta henkilövaihdoksesta johtuvan muutoksen johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten tehtävänkajaan.

Huhtikuun 18 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet päättivät, että johtokunnan puheenjohtajalle ja jäsenille maksettava palkkojen yleiskorotus ja lomaltapaluu- raha määräytyvät samojen perusteiden mukaan kuin pankin toimenhaltijain kohdalla on sama huhtikuun 18 päivänä vahvistettu.

Haarakonttorien valvojat

Pankin haarakonttorien valvojina ja heidän varamiehinä ovat vuonna 1974 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Joensuun konttori: valvojat kauppias Aulis Erkki Tahvo Aho ja rehtori, filosofian maisteri Aulis Olavi Waldemar Koivusalo sekä varamiehet lääninkamreeri, varatuomari Otto Alvar Gustaf Sorasalmi ja poliisitarkastaja, varatuomari Leo Ilkka Kalevi Hupli;

Jyväskylän konttori: valvojat poliisitarkastaja, varatuomari Eino Ilmari Karpio ja johtaja, maanviljelysneuvos, maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti Veikko Verner Varesmaa sekä varamiehet lääninneuvos Uno Osmo Volmari Aarnio ja oikeuspormestari Jaakko Wilhelm Krogerus;

Kotkan konttori: valvojat ent. poliisimestari Eero Johannes Kettunen ja varatuomari Leif Gunnar Thuresson Häggblom sekä varamiehet oikeusneuvosmies Heikki Pajari ja tuotannonjohtaja, diplomi-insinööri Raimo Paavo Lappalainen;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurtta ja hovioikeudenneuvos Toimi Tulikoura sekä varamiehet agronomi Lauri Arvid Pekkarinen ja konttorinjohtaja, ekonomi Lauri Johannes Salmi;

Labden konttori: valvojat oikeusneuvosmies Timo Johannes Tuori ja kaupunginvouti, lainopin kandidaatti Matti Sakari Rintala sekä varamiehet rehtori Ilmari Johannes Vartiainen ja johtaja Toivo Voitto Kullervo Koponen;

Mikkelin konttori: valvojat rehtori Pauli Veli Vainio ja lääninsihteeri, varatuomari Viljo Uolevi Lehtolainen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Jorma Kalevi Pekonen ja kaupallinen johtaja, merkonomi Erkki Heikki Nevasaari;

Oulun konttori: valvojat kaupungintaloustarkastaja, ekonomi Ville Kalevi Matturi ja lääninverotarkastaja, varatuomari Aulis Evert Virtanen sekä varamiehet kaupunginlakimies, varatuomari Erkki August Korhonen ja toimitusjohtaja Jorma Jalmar Sallamo;

Porin konttori: valvojat pormestari Väinö Wilhelm Hahta ja kunnallispuormestari Olavi Einar Koivisto sekä varamiehet toimitusjohtaja Heimo Kalervo Kaitila ja toimitusjohtaja Eino Kivikoski;

Rovaniemen konttori: valvojat konttoripäällikkö, ekonomi Juho Kalervo Lahtinen ja lääninkamreeri, varatuomari Vilho Johannes Haataja sekä varamiehet lääninverotarkastaja, lainopin kandidaatti Erkki Emanuel Ollila ja kaupunginkamreeri, ekonomi Erkki Antero Vähälä;

Tampereen konttori: valvojat oikeuspormestari Jyrki Jalo Unto Tuominen ja apulaistaloustoiminnan johtaja, hallinto-opin kandidaatti Eero Einar Lindfors sekä varamiehet liikevaihtoverotoimiston johtaja, varatuomari Lasse Joutsiniemi ja kaupunginsihteeri, yhteiskuntatieteiden maisteri Seppo Ilmari Väälä;

Turun konttori: valvojat kansliapäällikkö Yrjö Hemminki Aliharmi ja maanviljelysneuvos Frans Einari Karvetti sekä varamiehet professori Auvo Armo Sääntti ja kanslianeuvos Tauno Ilmari Maijala;

Vaasan konttori: valvojat liikevaihtoverotoin-
miston johtaja, lainopin kandidaatti Åke Johan-
nes Helanko ja ent. tehtaanjohtaja Ralf-Erik
Klockars sekä varamiehet lääninneuvos Henrik
Matias Palomäki ja toimitusjohtaja, lainopin
kandidaatti, diplomiekonomi Hans-Erich Slotte.

Pankkivaltuusmiehet

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuonna 1973
eduskunnan valitsijamiesten sanottuun tehtä-
vään valitsevat seuraavat henkilöt:

Holkeri, Harri, valtiotieteen maisteri,
Sandelin, Valdemar, maaherra,
Lintilä, Aaro, maanviljelijä,
Vennamo, Veikko, lakitieteen lisensiaatti,
Melin, Ingvar S., kauppätieteiden lisensiaatti,
Junnila, Tuure, filosofian tohtori,
Siltanen, Sylvi, maaherra,
Hykkäälä, Heikki, kunnallisneuvos,
Saarinen, Aarne, SKP:n puheenjohtaja.

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1974.

HARRI HOLKERI

Valdemar Sandelin
Veikko Vennamo
T. Junnila
Heikki Hykkäälä

Aaro Lintilä
Ingvar S. Melin
Sylvi Siltanen
Aarne Saarinen

Edellä luetelluista kolme ensin mainittua
muodostivat suppeamman valtuuston.

Puheenjohtajana toimi pankkivaltuusmies
Holkeri ja varapuheenjohtajana pankkivaltuus-
mies Sandelin.

Tilintarkastajat

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1973 tilejä
tarkastamaan valitsijamiehet valitsivat seura-
vat henkilöt:

Kaarna, Mikko, kansanedustaja, hänen vara-
miehensä *Niinikoski, Paavo*, kansanedustaja;

Suominen, Sami, kansanedustaja, hänen vara-
miehensä *Mäki-Hakola, Pentti*, kansanedustaja;

Pesola, Pekka, varatuomari, hänen varamie-
hensä *Westerlund, Henrik*, kansanedustaja;

Vilponiemi, Väinö, kansanedustaja, hänen
varamiehensä *Turunen, Väinö*, kansanedustaja;

Kivimäki, Erkki, järjestösihteeri, hänen vara-
miehensä *Aitamurto, Aarno*, varatuomari.

Pertti Tammivuori